

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznika. — Inzerati do 30 petič vrst & Din 2, do 100 vrst & Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3, večji inzerati petič vrst Din 4. — Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— Rokopis se ne vrača.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knapjeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO Ljubljanska c., telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101, Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Nadaljevanje debate o konkordatu:

Prvo glasovanje bo jutri zvečer

Debata o konkordatu bo trajala danes in jutri ves dan — Jutri zvečer bo prvo načelno glasovanje, za katerega vlada v vsej javnosti največje zanimanje

Beograd, 22. julija. r. Debata o konkordatu se nadaljuje danes že četrty dan. Na sinočnji seji je bilo sklenjeno, da bo načelna razprava trajala še danes in jutri ter da bo prvo načelno glasovanje jutri okrog 18. ure. Izid glasovanja pričakuje vsa javnost z veliko napetostjo.

Včeraj je trajala seja narodne skupščine ves dan s kratkim opoldanskim odmorom. Na dopoldanski seji je za posl. Baričevićem govor nar. posl. Časlav Nikitović, ki je zavračal ugovore proti konkordatu. Med njegovim govorom je prišlo do hudega prekanja, tako da je moral predsednik sejo prekiniti. V imenu staroradikalnega poslanskega kluba je bivši minister Komnenović nastopil proti konkordatu in obširno govoril o zgodovini tega konkordata, pri čemer je opozarjal na to, da je bil tudi pokojni Stjepan Radić proti konkordatu. Po osebnem pojasnilu ministra Djure Jankovića je bila seja ob 14.30 prekinjena in se je nadaljevala ob 15.30.

Na popoldanski seji je prvi govoril nar. posl. JRZ Miloje Sokić, ki je v daljšem govoru nastopil proti konkordatu, naglašajoč, da jamči ustava popolno ravnopravnost vseh veroizpovedi. Če se je za druge vere uredilo razmerje s posebnim zakonom, se more to storiti tudi za rimsko-katoliško cerkev. Pozival je poslance JRZ, naj glasujejo proti konkordatu in tako očuvajo verski mir v državi.

Tudi naslednji govornik posl. Dušan Ivančević (JNS) je govoril proti konkordatu, ker daje katoliški cerkvi take privilegije, kakršnih država ne bi smela dati nobeni cerkvi. Obširno je govoril o politiki Vatikana v preteklosti in sedanjosti ter obravnaval posamezne člene konkordata, ki jih smatra za docela nesprejemljive.

V imenu nezavisnega poslanskega kluba je podvrgel konkordat ostri kritiki posl. Vojta Nenadić, ki je obširno govoril o ciljih Vatikana in katoliške cerkve ter izjavil, da bo glasoval njegov klub proti odobritvi tega konkordata.

Zadnji govornik na sinočnji seji je bil govornik staroradikalnega kluba Mita Dimitrijević, ki je nastopil odločno proti ratifikaciji konkordata v predloženi obliki. Seja je bila zaključena ob 20.30.

O poteku današnje seje narodne skupščine žal ne moremo poročati, ker nismo dobili telefonske zveze.

NARODNA TISKARNA

IZVRŠUJE
VSA TISKARSKA DELA
LEPO IN OKUSNO

nih letal. Zaregijale so strojnice, motor Križajevskega letala se je vnel in goreče letalo je začelo naglo padati. Križaj se je rešil s padalom, toda zaneslo ga je med nacionalistične čete, kjer je bil ujet in odpeljali so ga v zapor. Slučajno je ta prizor posnel Paramountov filmski operater. Film kaže Križaja sajastega v obraz. Listi so novembra poročali, da so uporniki Križaju pri zaslišanju ponudili življenje, če se hoče vojskovati na njihovi strani, kar je pa odbil in so ga zaradi tega takoj ustrelili.

Njegova zaročenka je slutila, da je Križaj kljub vsem še tako podrobnim vestem o njegovi smrti še živ. Dolgo je poizvedovala. Pisala je v Pariz, odkoder so se obrnili v Španijo, a ji niso mogli odgovoriti nič določnega. Torkov »Populair« pa poroča med vestmi iz Španije po brzojavki iz Hendaya z dne 19. t. m., da je valencijska vlada zamenjala z nacionalistično vlado 7 ujetih letalcev. Med nacionalističnimi ujetniki, ki so bili vrnjeni valencijski vladi, je tudi »Italijane« Križaj. Očitno je, da gre za letalca Jožeta Križaja, ki je sicer italijanski državljani, toda Slovenec. Drugi ujetniki, ki so prispeli s Križajem so: en španec, 2 Poljaki, 2 Rusi in en Bask. List poroča, da so ujetniki na prvi pogled zdravi ter da niso trpeli v ujetništvu. Ko je bila ugotovljena njihova istovetnost, so bili izpuščeni na svobodo.

Sklicanje Kmetijske zbornice

Ljubljana, 22. julija. AA. Ban dravske banovine g. dr. Marko Natlačen je z odlokom z dne 20. julija t. l. III. št. 4824/39 sklical zbornični svet kmetijske zbornice dravske banovine na prvo sejo, ki bo dne 26. julija t. l. ob 9. uri v mestni sejni dvorani v Ljubljani.

Debata o kolonijah

London, 22. julija. AA. V lordski zbornici so večer govorili o gospodarskih »zidih« angleške imperialne konference. Lord Lothian je poudaril, da zadnje čase zmeraj več držav zahteva kolonije. To pojav je čuden in vztrajljiv. Član delavske stranke lord Arnold je odgovoril, da ima Anglija od 25 važnih sirovin v svojih rokah 18 sirovin, dočim jih imata Nemčija in Italija 4 in Japonska 3. Torej ni nič čudnega, če je svet razburjen. V Italiji in na Japonskem stalno raste število prebivalstva in zato imata ti dve državi pač pravico zahtevati višjo zunanjo trgovino, da tako lahko preživljata svoje ljudstvo. V imenu vlade je odgovoril lord Halifax, da bo o načelu odprtih vrat v angleških kolonijah razpravljala posebna konferenca, ki bo sklicana v Ženevi. Vendar pa moramo vedeti, da nekatere države niso krive, če druge države ne morejo kupovati sirovin. Lord Halifax se je nato izrekel proti predlogu, da naj se skliče nova svetovna gospodarska konferenca. Predno bi takšna konferenca bila mogoča, bi morali imeti v rokah rezultate ankete, ki jo vodi belgijski ministrski predsednik Van Zeeland.

Konec stavke v pariških hotelih

Pariz, 21. julija. d. Ob 1. ponoči je bil podpisan sporazum o zaključitvi stavke hotelskih uslužbencev.

Borzna poročila.

Carij, 10. julija. Beograd 10. Pariz 16.20 London 21.72. New York 435.875. Bruselj 73.40. Milan 22.975. Amsterdam 240.75. Berlin 175.60. Dunaj 82.65. Praga 15.21. Varšava 82.70. Bukarešta 3.25.

Kopirajte članke in liste!

Ljubljana za poglobitveni načrt

Velika anketa glede ljubljanskega kolodvorskega vprašanja

Ljubljana, 22. julija. Danes ob 9.30 je mestno poglavarstvo sklicalo anketo glede aktualnega vprašanja ureditve ljubljanskega kolodvora, pri katerem je zelo zainteresirana tudi sama mestna občina ter z njo vsa javnost. Na anketo je bilo povabljenih okoli 50 predstavnikov oblasti, zavodov in korporacij. Bana je zastopal načelnik g. ing. Skaberne, železniško direktorja pomočnik direktorja ing. Kavčič in arhitekt Schmidinger. Anketo je otvoril v zastopstvu župana podžupan dr. Ravnhar. Povdaril je, da rešuje Ljubljana že 40 let, svoj železniški problem. Javnost in njeni interesi naravnost zahtevajo, da se to vprašanje naposled reši, adaptacije samo škodujejo celotnemu načrtu. Le izredni poštrevnosti železniškega osebja se je zahvaliti, da poteka promet na kolodvoru v redu brez večjih nesreč. Ljubljana naj bo deležna v pravičnem sorazmerju z drugimi mesti kot ena izmed prestolnice Jugoslavije za rešitev tega vprašanja potrebnih dotacij. Mesto se razvija proti severu. Ta razvoj pa ovira dolga železniška pregrada. Če zaradi tega je treba čimprej rešiti vprašanje našega kolodvora.

Predsednik akcijskega odbora za proučevanje železniškega vprašanja v Ljubljani prof. Hrovat je očitno stališče mestne občine. Ugotovil je, da so razmere na našem kolodvoru nevarne. Na vseh dosedanjih anketah so bili vsi mnenja, da se mora omogočiti razvoj Ljubljane proti mestu z odpravo železniških pregrad. Dosedanji projekti niso ustrezali, ker se je med tem zelo razvil cestni promet v mestu in ker bi stali ogromne vsote. Mestna občina se je odločila za poglobitveni načrt, ker so načrti, po katerih bi morali znižati ali dvigniti ceste za razvoj Ljubljane, neprimerni.

Projektant poglobitvenega načrta ing. Dimnik je pojasnil s tehnične strani. Bistveni deli tega načrta so kolodvorske tirne naprave, kurilnice, ranžirani in premikanje vlakov in cestni ter urbanistični razvoj Ljubljane in ne samo vprašanje poslopja glavnega kolodvora, kakor se to navadno misli. Bistvo poglobitvenega načrta,

za katerega je dal idejo dr. Jerič leta 1929, smo pojasnili že pred dnevi o priliki ožje ankete na magistratu. Ing. Dimnik se je zavzel za misel dr. Jeriča in je preštudiral profile terena ter ugotovil, da je teren naravnost idealen za poglobitev. Okrog 10 strokovnjakov je delalo do letošnjega leta na tem načrtu, ki je torej plod kolektivnega strokovnega dela. Stroški bodo znašali okrog 100 milijonov din, ravno toliko bi pa znašali stroški, ako bi rešili naše železniško vprašanje po načrtu podvoznjakov in nadvoznjakov. Ing. Dimnik je ugotovil, da je tudi načrt ing. Husa, katerega smo večer objavili v našem listu, nekritično predelan.

Navzoči so z odobravanjem sprejeli pojasnila ing. Dimnika o ogromnih prednostih poglobitvenega načrta pred vsemi drugimi dosedanjimi načrti. V imenu železniške direktorije se je prvi izjavil pomočnik direktorja državnih železnic ing. Kavčič. V svoji izjavi je poudaril, da je sedanje stanje železniškega prometa v Ljubljani nevarno, rešitev pa je odvisna od več komponent, predvsem od časa in denarja. Železniška uprava je za rešitev ki bo v splošnem interesu in v interesu državnega gospodarstva. Izdelani so bili že načrti za sanacijo kolodvora, ki bodo v kratkem v razpravi na širši železniški konferenci v Ljubljani. Stališče železniške direktorije je določeno po američkih, ki jih narekujejo splošni in državni interesi.

V imenu g. bana je načelnik ing. Skaberne izjavil, da se bo banška uprava docela zavzela za poglobitveni načrt, kar so navzoči sprejeli z odobravanjem. V imenu zbornice az TOI je predsednik Jelatin ugotovil, da križi železniško vprašanje po takojšnji rešitvi. Zahvalil se je v imenu gospodarskih krogov vsem delavcem, ki so ustvarili idealen poglobitveni načrt. Nikakor pa ne smemo dopustiti, je izjavil v svojem temperamentnem govoru, da bi se železniško vprašanje v Ljubljani kakorkoli zavlačevalo. Za njega rešitev moramo najti sredstva in če je treba tudi več kakor sto milijonov. Ob zaključku redakcije delala o načrtu še traje.

Napad na Madrid odbit

Tridnevna ofenziva frankovcev je končala brez uspeha

Madrid, 22. julija. r. Doselej največja nacionalistična ofenziva na Madrid, ki je trajala tri dni in v katero so polagali največje nade, je končala brez zaželjenega uspeha. Republikanci so po tridnevni napaduh napadli izgubili samo mali hribček, označen na vojaški karti kot kota 606 nedaleč od mesta Robledo de Chavela. Vsi ostali napadi na Vila Nueva del Pardido, Brunette in Laz Rozas so končali s popolnim neuspehom in z velikimi izgubami za frankovce. Frankovci so zbrali pred Madridom okrog 250.000 mož najbolje oborožene vojske ter okrog 1000 letal najmodernejše konstrukcije. Kljub temu pa jim ni uspelo, da bi zavladali na madridskem nebu. Po zadnjih vesteh izgleda, da se je nacionalistična ofenziva spremenila v defenzivo ter da so na vseh madridskih bojiščih vladne čete v napadu.

Madrid, 22. julija. AA. Včeraj popoldne se je razvila huda bitka pri Villanueva de Canada. Obe stranki sta vrgli v borbo svoje najboljše moči in potrošili mnogo orožja. Nacionalisti so hoteli prodirati naprej, pa so naleteli na hud odpor republikancev. Na osrednji fronti so republikanske čete nenadoma napadle sovražnika in zavzele več postojank in sovražnih jarkov. Kmalu nato so republikanci zavzeli kota 600. Na asturski fronti so republikanci bombardirali več vojaških zgradb. Sovražnik je imel hude izgube.

Salamanca, 22. julija. AA. Nacionalistično letalstvo je zadnji čas sestrelilo več republikanskih letal, ki so bila vsa izdelana v sovjetski Rusiji. Ujeli so ob tej priliki dva sovjetska letalska častnika, ki sta izpovedala, da sta odpotovala iz Leningrada v Le Havre, kamor sta prišla 20. junija. Iz Le Havre sta z avtomobilom odšla v Pariz. Iz Pariza sta s 15 drugimi sovjetskimi piloti s francoskim prometnim letalom odpotovala v Valencijo, kjer so jih takoj dodelili letalski soli v Las Caseresu. Ta sola je pod vodstvom sovjetskih pilotov. Čez nekaj dni so ju poslali na letališče v Alcala de Jenesares, ki je vzhodno od Madrida. V eskadrili je bilo 12 sovjetskih lovskih letal z 12 piloti.

London, 22. julija. AA. Na včerajšnji seji spodnje zbornice so zopet govorili o dogodkih pred Santandrom. Eden je izjavil, da postopajo nacionalisti zelo lepo s posadko parnikov, ki so jih zadržali. Vsi mornarji so popolnoma zdravi. Mornariški minister Duff Cooper je zopet poudaril, da vsi angleški parniki, ki plujejo v španske teritorialne vode, delajo to na lastni risiko.

Pariz, 22. julija. AA. Neki nemški list je objavil, da je 800 mož iz francoske tujске legije odšlo iz Maroka v Marseille, odkoder bi jih poslali v Španijo. Francoska vlada najodločneje demantira to vest.

Letalec Križaj živ!

Za mrtvega proglašeni slovenski letalec Jože Križaj je živ in se je te dni vrnil iz španskega ujetništva v Francijo

Ljubljana, 22. julija. Novembra je objavila »Istra« senzacionalno vest, da je bil v Španiji ujet in ustreljen od nacionalistov letalec Jože Križaj, doma iz Koprive na Krasi. Po »Istri« so to vest posneli mnogi drugi naši listi, med njimi tudi beograjska »Politika«. »Istra« je objavila tudi fotografijo Križaja, kako ga peljejo frankovci z avtomobilom v zapor.

Nekaj dni, preden je bil Križaj ujet, se je dal fotografirati s svojim letalom in poslal je sliko svoji zaročenki v Ljubljano. To sliko je objavilo »Jutro« in danes jo objavljamo tudi mi z vestjo, da je Križaj še živ. Vest bo nedvomno zelo razveselila Križajeve znanke, zlasti njegovo zaročenko, ki je zdaj v Kočevju.

Križaj je bil letalec v Italiji in bil je na glasno kot izredno hraber, toda vedel so tudi, da je vprav fanatičen nacionalist, zaveden Slovenec, kakršni so samo med priroškimimi Slovenci; zato mu niso preveč zaupali.

Križaj je vprav rojen za letalca. Ko je bil 18 let star, je bil že sprejet kot prostovoljec v pilotsko šolo. Kmalu se je tako izkazal, da je bil dodeljen letalski eskadri maršala Balba. Preden je maršal Balbo odletel v Južno Ameriko, je preiskusil v vinskem poletu nad Alpami letala in pri tem poletu se je Križaj sijajno izkazal. Dosegel je stonjo navednika, toda zaupanja svojih noveljnikov si ni mogel pridobiti; nameravali so ga premešiti od letalstva. Junija 1. 1932, ko bi se morala končati njegova služba pri letalstvu, je dve uri prej šel letel v Vidmu, da se je njegovim akrobacijam čutil še neki general. Ko je pristal, mu je general čestital, Križaj pa mu je dejal, da bi rad pokazal svoje zmoglosti s težkim bombarderjem, kar mu je general dovolil. Križaj se je dvignil ter odletel — naravnost v Jugoslavijo. Naše vojaške oblasti so letalo zaplenile in Križaja internirale. Letalo so vrnili Italiji.

Križaj je bil dve leti pod nadzorstvom. Predlanski so mu prošnja, da bi smel oditi v Abesinijo, odbili, zato se je posvetil študijam. Septembra je zapustil Ljubljano; odšel preko Francije v Španijo. Kot prostovoljec je pristopil k vladnim četam in dodelili so ga letalskemu oddelku v Albaceti. Tri tedne se je udeleževal bitk v zraku dan za dnem in njegova hrabrost je kmalu zaslovela.

Pismo, ki ga je pisal svoji zaročenki v Ljubljano, kaže veliko navdušenje za njegove ideale: »Izpolnila se mi je želja... Če od daleč spoznam, kakšna so letala, od kod so. Še nekaj jih bom zbil, potem bo pa tudi z menoj konec... Ne misli, da sem na strani antikristov!... Veliko bi lahko pisal, pa zakaj! Tu govorim bombe in strojnice... Nimaš pojma, kako imam mirno vest in kako sem zadovoljen!« K sliko je še pripisal: »Kako dolgo bom ti še pisal? Letel bi vse življenje, samo letel, toda drugi teden me morda ne bo več med živimi.«

Zanimivo je, kako je bil Križaj ujet. Napadla ga je močna eskadrila nacionalistov.

Svečan pogreb senatorja Marconija

Udeležili so se ga najvišji odličniki

Rim, 22. julija. AA. Sprevod s posmrtnimi ostanki Marconija je včeraj ob 16. uri krenil iz palače Farnese. V sprevodu so bili oddelki vojske z godbo na čelu. Za vojaštvom je šla duhovščina s prižganimi svečami v rokah in poje posmrtno psalme. V voz je bilo vpreženih 6 konj. Za vozom so šli zastopniki vlade, senata, parlamenta, vitezov reda presvete Anunijate, nato pa člani fašistične stranke, ki so na blazinah nosili pokojnikova olikovanja. Nato so šli člani Marconijeve družine; med njimi sta bila tudi markiz Solari in knez Arberini. Mornarji z jachte »Electra« so nosili lovorjave vence, ki ga je poslal Gabriel d'Annunzio. V sprevodu so bili vsi člani vlade razen Mussolinija, zastopniki sv. stolice, člani kraljeve civilne in vojaške hiše in številne ugledne osebnosti. Po vseh ter

gih in ulicah je bilo ogromno ljudi, ki so gledali sprevod. Sprevod je prišel ob 17.30 pred cerkev Maria dei Angeli. Tečaj je stopil v sprevod Mussolini in se pridružil Clauzu. V tej cerkvi je verski obred trajal 10 minut, nakar so krsto pustili v cerkvi, odkoder so jo davi prepeljali v Bologno, kjer bo pogreb jutri popoldne.

Mednarodni geološki kongres v Moskvi

Moskva, 21. julija. AA. Danes je bil tu odprt 17. mednarodni geološki kongres, ki bo trajal do 28. julija.

Čitajte in širite »Slovenski Narod«!

